

Το Σημείωμα της Σύνταξης

Σας καλωσορίζουμε στο δεύτερο τεύχος του περιοδικού ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΝ, το οποίο ωστόσο είναι το τέταρτο από όταν ξεκινήσαμε αυτή την προσπάθεια με το ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ. Συνεχίζουμε το έργο που αρχίσαμε πριν από τρία περίπου χρόνια, πιστεύοντας πως προσφέρουμε κάποια προστιθέμενη αξία στα ζητήματα της στρατιωτικής στρατηγικής, που εκτιμούμε ότι δεν καλύπτονται επαρκώς στο δημόσιο λόγο. Παρά ταύτα έχουμε την αίσθηση ότι το περιοδικό δεν είναι όσο θα έπρεπε γνωστό και χρειάζεται καλύτερη προώθηση για να φτάσει στα ακροατήρια που ενδιαφέρονται για τη θεματολογία μας. Ελπίζουμε με κάθε τεύχος να κερδίζουμε και νέους αναγνώστες.

Στο παρόν τεύχος το αφιέρωμα είναι και πάλι στις πολιτικοστρατιωτικές σχέσεις, θίγοντας ζητήματα που εξετάζονται για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία. Ξεφεύγοντας από την παραδοσιακή θεματολογία για τον πολιτικό έλεγχο του στρατού και τις επεμβάσεις του στην πολιτική, τα δύο άρθρα, ένα για τη σύγχρονη εποχή και το άλλο από την πρόσφατη ιστορία μας, αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο λήψεως πολιτικοστρατιωτικών αποφάσεων. Η κύρια επισήμανση είναι κοινή και στα δύο άρθρα: Η απουσία και δυσλειτουργία των πολιτικοστρατιωτικών θεσμών.

Πιο συγκεκριμένα, από τα δύο άρθρα του αφιερώματος, το πρώτο πραγματεύεται τη στρατιωτική εισήγηση, την οποία θεωρεί ως θεμελιώδες στοιχείο της ομαλής λειτουργίας των πολιτικοστρατιωτικών σχέσεων, αλλά και της λήψεως αποφάσεως από την πολιτική ηγεσία, για τη χρησιμοποίηση της στρατιωτικής ισχύος. Η στρατιωτική εισήγηση στην Ελλάδα, επισημαίνει το άρθρο, υποβάλλεται εντός ενός δυσλειτουργικού συστήματος διοικήσεως και ελέγχου των ενόπλων δυνάμεων και είναι μονής κατευθύνσεως προς την κυβέρνηση, ενώ η Βουλή δεν υπεισέρχεται στη διαδικασία. Το πεδίο της εισηγήσεως θα πρέπει να διευρυνθεί, ενώ απαιτείται και επανεξέταση του συστήματος διοικήσεως και ελέγχου. Το δεύτερο άρθρο, εξετάζει τις πολιτικοστρατιωτικές διεργασίες που έλαβαν χώρα για τη διάθεση στρατιωτικών και αεροπορικών δυνάμεων στον πόλεμο της Κορέας το 1950. Το άρθρο, που στηρίζεται σε πρωτότυπη αρχειακή έρευνα, αποφαίνεται ότι η διαδικασία λήψεως των σχετικών αποφάσεων πραγματοποιήθηκε διστακτικά και ενίοτε εκτός θεσμικών πλαισίων, ενώ καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισαν διαπροσωπικές πρωτοβουλίες και επαφές. Η εξέταση και αξιολόγηση των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων αποκαλύπτει και τη γενικότερα εικόνα των πολιτικοστρατιωτικών σχέσεων στις αρχές της δεκαετίας του 1950.

Τα υπόλοιπα τρία άρθρα πραγματεύονται διαφορετικά θέματα. Το τρίτο άρθρο διερευνά την επιρροή της κεμαλικής στρατηγικής κουλτούρας στην ελληνοτουρκική κρίση του 1976. Κατά τους συντάκτες, τα κύρια στοιχεία της κεμαλικής στρατηγικής κουλτούρας, είναι η αίσθηση πως η χώρα βρίσκεται σε ένα απειλητικό γεωπολιτικό περιβάλλον καθώς και η καλλιέργεια του εθνικισμού. Η κρίση του 1976 δεν αποτέλεσε εξαρχής μια συνειδητή στρατηγική επιλογή, αλλά ο πρωθυπουργός Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ οδηγήθηκε στην απόφαση να στείλει το ερευνητικό σκάφος στο Αιγαίο για έρευνες, λόγω του ευρύτερου πλαισίου που είχε διαμορφωθεί και της τουρκικής στρατηγικής κουλτούρας. Η έννοια του βάθους στο σύγχρονο επιχειρησιακό περιβάλλον αποτελεί το αντικείμενο του τετάρτου άρθρου. Το άρθρο εξετάζει αρχικά την ιστορική εξέλιξη του βάθους από τους Σοβιετικούς στην περίοδο του μεσοπολέμου φτάνοντας στη σημερινή εποχή. Αναφερόμενο στο σημερινό

περιβάλλον, αναλύει την έννοια του βάθους στο νοητικό επίπεδο και επισημαίνει δύο θεμελιώδεις προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν, για τη σχεδίαση και διεξαγωγή επιχειρήσεων σε βάθος. Το πέμπτο και τελευταίο άρθρο του τεύχους, διερευνά μια εν πολλοίς άγνωστη πτυχή της πρόσφατης ιστορίας μας, στηριζόμενο σε πρωτότυπη αρχαιακή έρευνα. Η Γερμανία στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αφότου έστρεψε την προσοχή της στη Μεσόγειο, και πολύ περισσότερο στη συνέχεια όταν σχεδίαζε την εκστρατεία στα Βαλκάνια, επέδειξε έντονο ενδιαφέρον για τη Λήμνο. Οι Γερμανοί σχεδίαζαν να καταλάβουν τη Λήμνο με αεραποβατική επιχείρηση, ταυτόχρονα με τη χερσαία επίθεση εναντίον της Ελλάδος. Η Επιχείρηση *Ανίβας* δεν πραγματοποιήθηκε τελικά, επειδή ξεπεράστηκε από τα γεγονότα. Παρά ταύτα, η σχεδίαση της μάς παρέχει χρήσιμα διδάγματα για την αξία των Στενών, του Αιγαίου και της Λήμνου και τις αεραποβατικές επιχειρήσεις.

Στο εξώφυλλο και στην ιστοσελίδα του περιοδικού συνεχίζουμε τη συνήθεια που εγκαινιάσαμε από το πρώτο τεύχος, να προβάλλουμε δηλαδή έργα τέχνης που αντλούν τη θεματολογία τους από τον πόλεμο. Στο παρόν τεύχος προβάλλουμε έργα εμπνευσμένα από την νίκη των Ελλήνων στους Περσικούς Πολέμους. Το 2020 γιορτάζουμε την επέτειο των 2.500 ετών από τις εμβληματικές μάχες των Θερμοπυλών και της Σαλαμίνας που είναι ορόσημα όχι μόνο για τον Ελληνικό Πολιτισμό αλλά και για ολόκληρο τον Δυτικό κόσμο.

Σας καλωσορίζουμε στο δεύτερο τεύχος του περιοδικού μας και σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση!

Παναγιώτης Γκαρτζονίκας